

CENTAR ZAMET U RIJECI

Uvod

U gradskom predjelu Zamet u Rijeci gradi se, i uskoro će biti potpuno završena, velika športska dvorana s trgovačko-uslužnom građevinom i javnim površinama. Riječ je o suvremenom polivalentnom kompleksu koji je ponajprije predviđen za održavanje raznovrsnih športskih sadržaja, ali i za održavanje koncerata, kongresa, javnih okupljanja i raznovrsnih kulturnih sadržaja. U novom će središtu toga dijela grada, smještenom pokraj tržnice i osnovne škole, biti knjižnica, uredi Mjesnog odbora i brojni komercijalni sadržaji.

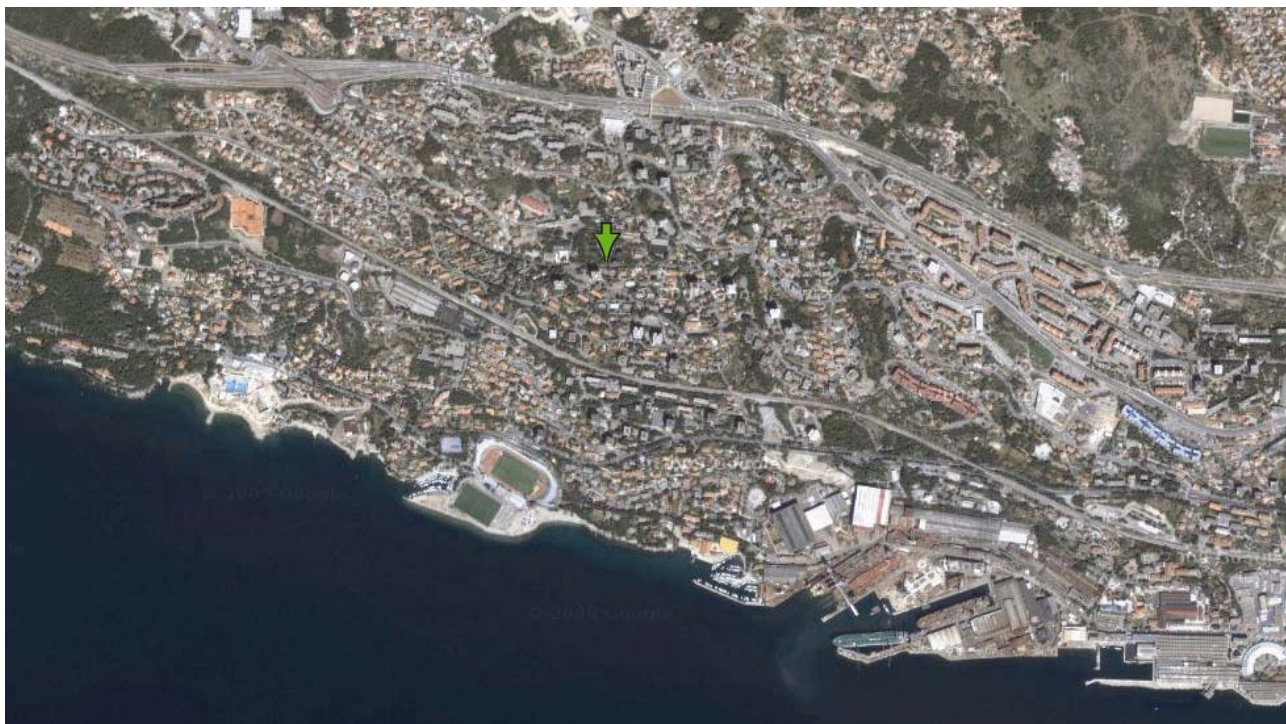
Zamet je dio grada u kojemu prevladavaju manje stambene i obiteljske kuće, ali ima i nekoliko nebodera. Na tom području nema nikakvih in-

ZAMET CENTRE IN RIJEKA

A modern city centre, boasting a big multipurpose sports hall, various public and commercial facilities, and the related squares, is currently under construction in the west part of Rijeka. Based on some novel financing solutions, such as leasing, the complex is being built by a city-owned company which maintains and takes care of all municipal sports facilities. The biggest challenge faced by the designers was the requirement to incorporate the project as best as possible into the hill slope, and among the existing family houses. This has been solved by burying the hall and other amenities under the ground level. An another interesting feature is that all southern and northern facades and roof surfaces, as well as the squares, are clad and lined with similar ceramic tiles, while the eastern and western facades are glazed. Furthermore, most roof surfaces are designed in such a way to be fully passable. The big mixed-use hall will be equipped for the highest level international sports competition events, but is also destined to recreational athletes and for various other events. The new complex is expected to become a veritable centre of this part of the city and will accommodate, in addition to commercial outlets, the municipal library and the local administration headquarters.

dustrijskih postrojenja, već samo nešto trgovina i ugostiteljskih sadržaja, pa se ta gradska četvrt smatra

ugodnom za stanovanje. Novi se centar, koji se ponajprije gradi radi velike športske tradicije toga kraja,

Položaj Centra Zamet (u sredini) na satelitskoj slici dijela Rijeke

iznimno dobro uklopio u okoliš i prilagodio velikim nagibima terena te veličinama okolnih zgrada. On će nesumnjivo postati pravo središte i okupljalište stanovnika tog dijela Rijeke.

Nastanak i posebnosti Zameta

Zamet je jedna od najvećih riječkih gradskih četvrti, a nalazi se u zapadnom dijelu grada na obroncima brežuljaka. S istoka i juga omeđuju ga gradske četvrti Krnjevo i Kantrida, sa sjevera prigradska naselja Marinići i Viškovo te sa sjeverozapada Srdoči. Zamet je zapravo naselje koje je nekad bilo između Rijeke i Opatije te poput Viškova i Marčelja pripadalo istočnom dijelu Kastavštine zvanom Halubje, smještenom u gorskom području sjeverozapadno od grada Rijeke, na prostoru od Kastva do Grobnika pa do granice sa Slovenijom. U Zametu i danas djeluje istoimena zvončarska grupa (kao jedina gradska od njih 15, ujedno i među najbrojnijima), a to je nesumnjivo tradicija negdašnjega stočarskoga riječkog zaleđa. Uostalom o gorskom podrijetlu toga kraja svjedoči i sam naziv koji se, sudeći barem prema zabilježenoj tradiciji, odnosi na zapuhe (zamete) snijega.

Nekada je Zamet bio raštrkano malo naselje, a danas, ponajviše zahvaljujući blizini velikoga grada, pripada ljepšim i uređenijim dijelovima Kastavštine. U prvom je popisu iz 1815. Zamet imao 53 kuće i 311 stanovnika, a pred I. svjetski rat, zahvaljujući novom brodogradilištu i rafineriji u obližnjoj Rijeci, više od 400 kuća i gotovo 2500 stanovnika.

Pučka je škola u Zametu otvorena 1891., a novoizgrađena je crkva Srca Isusova posvećena 1913. Početkom 20. st. na Zametu osnovane su i brojne kulturne i športske udruge, poput *Hrvatskog sokola*, tamburaško-pjevačkog društva i pučke čitaonice.

U burnim zbivanjima na riječkom području nakon I. svjetskog rata i

Zamet se zatekao usred povijesnih previranja. Nakon što su krajem 1918. talijanske trupe okupirale Rijeku i Kastavštinu, to je područje ušlo u sastav Riječke države. Razgraničenje s Italijom riješeno je Rapalskim ugovorom 1920. kada je Kastavština podijeljena između Italije, Jugoslavije i Riječke države. Granica je Riječke države zahvaćala selo Rubeše, cestu Rubeši – Zamet – Rijeku s cijelim Zametom i Kantridom te obalu sve do Preluka. Uskoro su u Italiju došli na vlast fašisti koji su uz pomoć D'Annunzijevih legionara zauzeli Riječku državu i uključili je u sastav Italije. Prema sporazumu između Italije i Kraljevine SHS 1924. gotovo je cijela Rijeka pripala Italiji, a granična je linija prolazila Mrtvim kanalom i razdvajala grad na dva dijela. Tada je obalni dio pripao Italiji, a Rubeši i Zamet Kraljevini SHS.

kao sklonište. Duga je 200 m i danas je očišćena od otpada, koji se u nju desettljećima odlagao, te temeljito ispitana, ali još nije uređena za posjetitelje. Valja svakako istaknuti da je u spomen razgraničenja iz 1924. i otpora Zameta Italiji, pred crkvom bio 1925. otkriven spomenik koji je srušen za talijanske okupacije u II. svjetskom ratu.

U graditeljstvu se Zameta mogu uočiti tri načina gradnje: izvorne strukture staroga naselja, zgrade kolektivne stambene izgradnje iz nagloga širenja grada tijekom šezdesetih i sedamdesetih godina prošloga stoljeća te stambene kuće iz novijega razdoblja s jednim ili više stanova. Ujedno se može zamijetiti i nedostatak planiranih poslovnih i trgovačkih sadržaja, što se s vremenom pokušalo nadoknaditi gradnjom „privremene“ građevine. Kako je u posljednje vrijeme uzduž Zametske ulice u postojećim zgradama uočljiv porast poslovnih sadržaja, na tom je području svojedobno *Detaljnim planom uređenja dijela područja Zapadni Zamet* (*Sl. novine Primorsko-goranske županije*, 30/02) predviđena izgradnja novoga središta. Lokacija je centra predviđena u blizini osnovne škole, dječjeg vrtića, ambulante, crkve, doma kulture te otvorene tržnice i športskih terena.

Gradnja *Centra Zamet* s velikom športskom dvoranom ujedno je na neki način vraćanje duga velikoj

Situacija gradilišta

Ali Zamećanima nipošto nije bilo svejedno kuda će granica točno prolaziti. Talijani su je namjeravali povući iznad crkve, ali je to onemogućeno pobunom i prosvjedima. U nemirima su se posebno istaknule zametske žene pa je granična linija (s bodljikavom žicom) pomaknuta prema jugu i željezničkoj pruzi. Tako je Zamet uspio zadržati svoju crkvu i školu, ali i poznatu Zametsku špilju. Naime u tom dijelu Rijeke postoji i jedna prirodna znamenitost – špilja prepuna stalaktita i stalagmita koja se nalazi među neboderima, a u ratnim je zbivanjima znala poslužiti

športskoj tradiciji toga dijela grada, posebno rukometa. Naime rukometni klubovi *Zamet* (muški utemeljen 1957., ženski 1958.) nositelji su kvalitete rukometa u Rijeci i u jugozapadnom dijelu Hrvatske (u Primorsko-goranskoj, Istarskoj i Ličko-senjskoj županiji). Posebno je uspješan muški rukometni klub koji se natjecao u prvoj ligi savezne države i član je 1. hrvatske rukometne lige od njezina osnutka, a bio je sudionik nadigravanja za prvaka i finala kup takmičenja. Klub je dao i brojne reprezentativce, a posebno se ističu zlatni olimpijci Valter Matošević i Alvaro Načinović, s tim što se potonji smatra jednim od najboljih riječkih športasa svih vremena. Uostalom kamen temeljac za *Centar Zamet* položili su 15. travnja 2008. Alvaro Načinović i Mirza Džomba te reprezentativac i rukometaš *Zameta* Matija Hrvatinić, negdašnji učenik obližnje osnovne škole.

Značajke novoga Centra

O značajkama novoga *Centra Zamet* osnovne smo činjenice dobili od glavne projektantice Paule Kukuljiće, dipl. ing. arh., iz studija *3LHD* d.o.o. iz Zagreba i Zvonka Mladenovića, dipl. ing. građ., predstavnika investitora *Rijeka sport* d.o.o., ali smo glavninu podataka ipak crpili iz dostupne projektne dokumentacije.

Projekt je bio uvjetovan ugovorom za izradu idejne, glavne i izvedbene projektne dokumentacije, projektним zadatkom i odredbama DPU-a za taj dio *Zameta*. Komplex je planiran uzduž ulice Bože Vidasa, odakle su predviđeni i svi infrastrukturni priključci, na novoformiranim česticama R1-1 (nastaloj od pet prijašnjih čestica) i K2-3 (nastaloj od jedne), a javni će se prostori prostirati na dijelovima još dviju katastarskih čestica. Građevna je čestica R1-1, na kojoj će biti nova športska dvorana, složenoga oblika (površine 6424 m²), trgovačko-uslužna građevina na trapezno oblikovanoj čestici K2-3

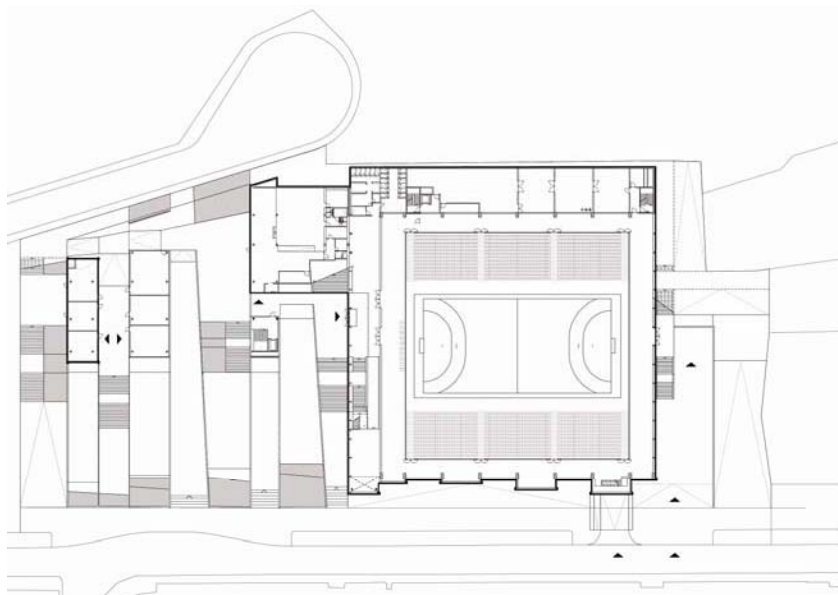
(površine 1582 m²), a javne površine na ukupnoj površini od 4283 m².

Osnovna je oblikovna značajka cijeloga projekta bilo uključivanje velikoga graditeljskog sadržaja u urbanu strukturu *Zameta* sa što manje narušavanja zatečenih vrijednosti. Nastojalo se također zadržati postojeće nagibe terena, pješačke veze između sjevera i juga, vrijedan plato ispred osnovne škole, parkovne elemente te smjestiti nove sadržaje u središte svih komunikacija. Stoga su glavni oblikovni elementi rukometne dvorane i ostalih sadržaja Centra posebne „trake“ koje se protežu u smjeru sjevera i juga, a osnovna im je namjena da istodobno budu i urbanistički element koji tvori javni trg i veza sjevera i juga. Tako se pokušalo izbjeći stavljanje prostorno preteške građevine u središte naselja.

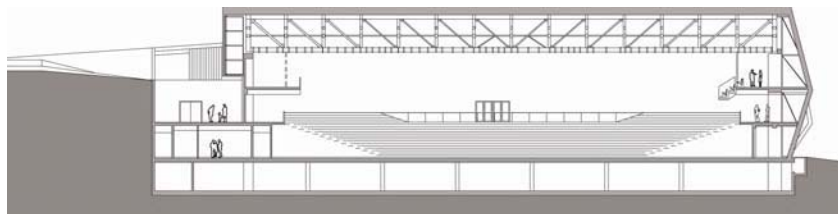
Inače je prema zahtjevima spomenutoga DPU-a dozvoljena katnost na

građevnoj čestici R1-1 podrum s prizemljem i prvim katom. Dvorana ima četiri etaže, s tim što je najniža (etaža -1), s obzirom na velik pad terena, potpuno ukopana i služi kao podrum, sljedeće su dvije (etaže 0 i +1) djelomično ukopane i praktički služe kao suteran, dok je prizemlje posljednja etaža (etaža +2). Visina je vijenca dvorane 15,34 m od uređenoga terena na jugu i 7,34 m na sjeveru. Dozvoljena je katnost na čestici K2-3 također podrum, prizemlje i jedan kat, a toliko će nova građevina i imati, s tim što će prve dvije etaže (etaže -1 i 0) biti također potpuno ili djelomično ukopane. Visina je vijenca od uređenoga terena promjenjiva i kreće se od 3,73 m do 7,86 m.

Dvorana je tako trećinom volumena usječena u teren, a zgrada s javnim i uslužnim sadržajima potpuno se uklopila u okolinu i sa svojim „traka-

Tlocrt dvorane i pratećih sadržaja na prvoj etaži

Presjek kroz športsku dvoranu

ma“ stvara gradski prostor. Zapravo krovovi poslovnog centra u cijelosti, a krovovi dvorane djelomično služe kao svojevrsni produžetak parka pokraj osnovne škole.

Prikaz budućega izgleda trga s dvoranom

Športska je dvorana smještena južno od osnovne škole uz gradsku ulicu, a zapadno se, pokraj tržnice, nalazi nova trgovačko-uslužna građevina. Ispod dvorane te trgovačkih i javnih sadržaja predviđena je podzemna garaža s 250 parkirališnih mjesta. Nadzemne građevine okružuju javni prostori – trгови.

Prvi je zapadno od dvorane i pokraj odnosno u sastavu trgovačko-uslužne zgrade i ima tri razine ($\pm 0,00$, $+3,70$ i od $+7,40$ do $+8,00$), a ukupna mu je površina 3419 m^2 . Drugi je trg zapravo gospodarsko dvorište istočno od dvorane i također je razvedenog oblika jer je denivelirano i sastoji se od zelenoga i opločenoga dijela te stubišta (površine 865 m^2).

Za novi je *Centar Zamet* vrlo važna nova pristupna cesta koja omogućuje prilaz osnovnoj školi te dvorani i trgovačko-uslužnim djelatnostima sa sjeverne strane. Ta je cesta nedavno završena, duga je približno 200 m i građena je odvojeno od Centra, a Grad je stajala gotovo 4 milijuna kuna. U sklopu prilazne ceste izvedeni su armiranobetonski potporni zidovi, sanitarna i oborinska kanalizaci-

ja, nova javna rasvjeta te novo pješачko stubište prema školi i ambulanti. Radovi su započeli u srpnju 2008. Cestu je projektirao *AG projekt* d.o.o. iz Rijeke, a izgradio GP

tvore teleskopske tribine koje se prema potrebi otvaraju i prilagođavaju vrsti takmičenja i broju gledatelja. Njihovim se otvaranjem dobiva ukupno 2312 mjesta za sjedenje, od čega u gledalištu 2184, tribinama za VIP goste 128, dok su na istočnoj galeriji 23 sjedala za gledatelje s poteškoćama u kretanju. Dvorana ima i sve ostale sadržaje koji su potrebni za profesionalne treninge i natjecanja.

Središnje se borilište s pratećim sadržajima nalazi u razini terena, a galerija po obodu borilišta na trećoj etaži ($+3.73$) bit će osnovna poveznica s koje će se puniti i prazniti tribine. Na četvrtoj se etaži, zapravo prvom katu ($+7.40$), nalaze reprezentativni prostori dvorane za potrebe klubova, uprave, VIP osoba i sl.

Komunikacija je korisnika ostvarena cijelim nizom prostora kao što su ulazno predvorje, hodnici, međuprostori, stubišta i dizala. Međusobno su

Krk d.d., inače glavni izvođač i *Centra Zamet*.

Budući izgled unutrašnjosti dvorane

Dvorana je, dakako, projektirana za međunarodna športska nadmetanja i prema standardima svjetskih športskih asocijacija. Zamišljena je kao promjenjiv prostor, a prostor igrališta omogućuje organiziranje dvaju usporednih rukometnih terena. Predviđena je i mogućnost fizičkog odvajanja poprečnih igrališta pomičnom zavjesom ili pregradom, uz istodobno odvijanje treninga. Gledalište

odvojeni posjetitelji i športashi, pa su predviđeni posebni ulazi za posjetitelje te ulaz za službene osobe i športashi. Glavni se ulaz u dvoranu nalazi na zapadnom pročelju na razini trga. U redovitom je iskorištavanju dvorane (za treninge i rekreaciju) taj ulaz predviđen za sve korisnike – športashi, zaposlenike, rekreativce i posjetitelje. No tijekom utakmica ili priredaba taj je ulaz namijenjen is-

ključivo gledateljima. Na sjevernom pročelju, na najvišoj etaži, predviđen je službeni ulaz za zaposlenike i upravu, a za javnih događanja njime će se služiti VIP osobe i novinari.

Za pražnjenje su gledališta predviđeni izlazi na trećoj etaži (drugom suterenu) zapadnoga i istočnog pročelja te preko glavnog ulaza u prizemlju. Ulaz je moguć i preko središnjega stubišta iz garaže u podrumu. Servisni su i kolni pristupi s ulazom predviđeni na istočnom pročelju, a to će biti i pristup za interventna ambulantna vozila. Pristup je reportažnih vozila predviđen sa sjeverne strane.

U sjeverozapadnom dijelu bit će stubište s dizalom za sve razine dvorane i njime će se služiti zaposlenici, športaši profesionalci i službene osobe tijekom utakmica. Stubište u sjeveroistočnom dijelu također će povezati sve razine i namijenjeno je ponajprije evakuaciji gledatelja te za izlaz športaša iz svlačionica na galeriju i vanjske terene. Preostale dvije vertikale povezuju podzemnu garažu i teren, zapadna služi i kao topla veza između garaže i predvorja, dok je istočna namijenjena građanstvu.

Prateći su sadržaji predviđeni u sjevernom dijelu dvorane, a sastoje se od garderoba i svlačionica s tuševima za športaše, suce, službene osobe i trenere te ambulante i doping sobe. Uz ulazno su predvorje kao izdvojena cjelina predviđene prostorije za saunu, masažu i trim-kabinet. Na istočnoj će strani borilišta biti spremište za rekvizite, trafostanica i prostorija za smještaj agregata, a na zapadnoj spremište pozornice, spremište sprava i prostor trgovine glav-

noga sponzora u koji će se ulaziti samo s vanjske površine. Na galeriju će se dolaziti iz glavnog predvorja, a kad tribine ne budu razvučene, galerija će moći poslužiti za raznovrsne

Pogled na kompleks s jugozapadne strane

manje sportske aktivnosti. Na najvišoj su razini u zapadnom dijelu predviđene uredske prostorije i protokolarni prostori, u jugozapadnom „cafe bar“, na sjevernom press-prostorije, a na južnom već spomenuta VIP tribina.

Svijetla je visina dvorane iznad središnjega dijela igrališta 11 m. Veličina je dvorane 65,75 x 58,16 m, bruto površina 8220 m², a visina se mijenja od 13,24 m do 15,34 m. Dimenzija je središnjega borilišta 46 x 28 m, dok je radna površina 46 x 44 m. U prostorima trgovačko-uslužne građevine predviđeni su urbani sadržaji primjereni središtu naselja, poput ogranka Gradske knjižnice, prostora mjesne uprave, dvorane sa 90 sjedala te raznovrsnih lokala i trgovina. Mjesna će uprava biti na razini trga, a knjižnica na katu. Svi će se lokali izvesti u *rohbau* izvedbi i bit će različite i zasad nepoznate veličine i namjene.

Dvorana ima okvirnu armiranobetonsku konstrukciju koju tvore stupovi, grede i armiranobetonski zidovi s dvije strane i na njih se oslanjaju rešetkasti čelični nosači različitog presjeka i ukupne visine od 4 m. Kao dodatna ukruta služe armiranobetonski zidovi i stubišne jezgre.

Južno i sjeverno pročelje te krov dvorane trebaju biti obloženi istim pročelnim i podnim keramičkim pločicama, a tim će pločicama također biti obloženi horizontalni i kosi zidovi trgovačko-uslužne građevine te trgovine. Na istočnoj i zapadnoj strani svih građevina predviđeno je stakleno pročelje s aluminijskom konstrukcijom.

Pod borilišta bit će pokriven parketom na posebnom sportskom podu, a podovi u ostalim prostorima dvorane epok-

sidnim oblogama. U predvorju su predviđene keramičke pločice, a drvo u reprezentativnim prostorima. U dvorani je predviđena završna obloga zidova drvenim pločama radi akustičke zaštite. Iznad borilišta je umjesto spuštenih stropova predviđena metalna mreža, a u drugim dijelovima klasični spuštene stropovi. Trgovačko-uslužna građevina sastoji se od više oblikovnih konstruktivnih „traka“, a konstrukciju čine armiranobetonske ploče, zidovi, stupovi i grede. Valja istaknuti da su krovne ploče inače prohodne. U interijeru su predviđeni drveni podovi knjižnice i lokalne uprave, a zidovi dvorane mjesne uprave bit će obloženi drvenim akustičnim pločama.

Osigurana je veza garaže sa svim ostalim sadržajima preko pet izlaznih stubišta. Ulaz u garažu predviđen je iz ulice Bože Vidasa. Bruto je površina garaže 6723 m² (dužina 125,36 m, širina između 28,29 m i 66,38 m). Konstrukcija garaže sastoji se od armiranobetonskih stupova i stropne ploče, a cijeli je kompleks garaže iznad koje je dvorana i trgovačko-uslužna građevina temeljen na zajedničkoj temeljnoj ploči.

Trgovine se kao javni prostori pretvaraju u prohodne krovove prilagođe-

Radovi na gradnji garaža

ne nagibima terena i povezuju novu prilaznu cestu s glavnom ulicom. Ujedno povezuju prostor ispred osnovne škole i otvorene terene u blizini. Trgovi će biti opremljeni klupama i koševima, a kose rampe i stubišta zaštitnim ogradama. Planirani su tako da privuku što više ljudi i pogodni su za raznovrsne priredbe. Dijelovi će trgova biti i zelene površine, a na rubovima je građevne čestice predviđen i drved.

Posjet gradilištu

Gradilište smo posjetili sredinom lipnja 2009., a domaćin nam je bio već spomenuti ing. Zvonko Mlade-

nović iz *Rijeka sporta*. Da nam olakša kontakte sa svim sudionicima gradnje te složene građevine, omogućio nam je posjet gradilištu za redovitoga radnog sastanka.

Dok je sastanak trajao pružila nam se prigoda da temeljito obiđemo i razgledamo cijeli kompleks koji se nalazi u završnoj fazi izgradnje i praktički se na njemu obavljaju završni radovi. Štoviše, veći je dio pročelja, krovova i trgova već bio i popločen neobičnim tankim keramičkim pločama koje izgledom podsjećaju na kamen.

Početak uređivanja pročelja i trga

Panoramski pogled na gradilište

Nakon sastanka razgovarali smo s voditeljima projekta. Odmah smo doznali da puni naziv gradilišta glasi: *Centar Zamet – sportska dvorana, trgovačko-uslužna građevina i javne površine centra, Rijeka, Ulica Bože Vidasa*. Investitor je novoutemeljena tvrtka *Rijeka sport d.o.o.*, a projekt je izradio *3LHD d.o.o.* iz Zagreba, projektna tvrtka koja je upravo u Rijeci s višestruko nagrađivanim Mostom hrvatskih branitelja započela svoj veliki hrvatski i međunarodni uspjeh. Glavni je projektant Paula Kukuljica, dipl. ing. arh., a u projektu je kao odgovorna osoba još potpisan i Silvije Novak, dipl. ing. arh., jedan od utemeljitelja toga arhitektonskog studija. Izvođač je radova *GP Krk d.d.*, najjača građevinska tvrtka Primorsko-goranske županije s više od 500 radnika i izvođač gotovo svih većih građevina u Rijeci i cijeloj regiji. Voditelj je projekta Aldo Cerovac, dipl. ing. građ., a glavni inženjer Deniz Avdagić, dipl. ing. građ. Nadzor obavlja *Institut IGH d.d.* iz Zagreba, a glavni je nadzorni inženjer Srđan Superina, dipl. ing. građ.

Radovi su započeli 21. prosinca 2007., a bit će dovršeni do 1. kolovoza 2009., zapravo tada će biti završeni svi ugovoreni radovi iz osnovnog projekta, a do 31. kolovoza 2009. treba biti obavljen tehnički pregled i dobivena uporabna dozvola. Završetak je radova inače bio predviđen za 30. travnja 2009., ali je prihvaćen zahtjev za produženjem roka glavnog izvođača koji je imao dosta problema s kišnim danima od početka nove godine, ali i s burom koja je ometala radove. Štoviše, a o tome nas je informirao pomoćnik glavnog inženjera Andrej Svetličić, dipl. ing. građ., tijekom radova naišli su na dvije manje špilje (kaverne). Istražila ih je Speleološka udruga *Estavela* iz Kastva i ustanovila dimenzije (koje su neznatne) te zaključila da se ne radi o vrijednim speleološkim nalazima i da nema biljnoga i životinjskog svi-

Radovi na zaštiti građevne jame

jeta. Špilje su potom zatvorene odgovarajućim tehničkim rješenjima.

Gradilište je otvoreno pripremnim radovima na površini od 7500 m² uklanjanjem gotovo 120 panjeva i stabala. Slijedio je strojni iskop građevne jame i ručni iskop za potporne zidove.

Ukupno je iskopano 67.850 m³ materijala koji je odvezen na odlagalište.

Na red su potom došli radovi zaštite građevne jame mlaznim betonom i ugradnjom geotehničkih sidara (720 kom.) te izvedba armiranobetonske

naglavne grede. Te je radove izvodila tvrtka *Octopus d.o.o.* iz Rijeke, a zatim je slijedila ugradnja potpornih zidova s podložnim betonom i temeljima.

Tada su započeli armiranobetonski radovi koje je uglavnom izvodio kooperant *Izgradnja konstrukcije d.o.o.* iz Ogulina. Najprije su izvedeni temeljna ploča (debljine 50 cm), zidovi i pravokutni stupovi, a potom je slijedila armiranobetonska ploča na razini terena. U ploči je bio ostavljen otvor od 1400 m² za nesmetan rad autodizalice pri montaži čelične

Izvedba konstrukcije iznad izvedene temeljne ploče

krovnne konstrukcije koji je poslije zatvoren. Radovi su nastavljeni ostalim armiranobetonskim radovima te izvedbama hidroizolacije te ugradnji instalacija.

Izvedba je čelične konstrukcije povjerena tvrtki *TOM (Tvornici obrade metala)* d.d. iz Uskoplja u Bosni i Hercegovini.

Slijedila je izvedba armiranobetonskih stropnih ploča na čeličnoj konstrukciji prizemlja i kata, ravnih krovova, zidova, hidroizolacije i montaža nosača keramike na krovu dvorane.

Montaža čelične konstrukcije

Na red su došli i obrtnički radovi, posebno metalna potkonstrukcija i gips-kartonski pregradni zidovi, montaža pročelnih profila za aluminijske stijene te ostakljivanje dvorane i poslovne građevine tzv. linit staklima. Ugrađene su, dakako, i instalacije vodovoda i kanalizacije te ostala elektrotehnička i strojarstva oprema.

Tijekom našega posjeta obavljali su se radovi na ostakljivanju istočnoga pročelja dvorane, zapadno je uglavnom bilo završeno, a radilo se i na južnom keramičkom pročelju. Pripremalo se polaganje športskog poda u dvorani, a obavljali su se i betonski radovi na trgu.

Bila je postavljena i glavina vanjske keramike na trgovačko-uslužnoj

građevini, trgu i krovu dvorane. Bilo je pri kraju zatrpavanje prostora između građevinske jame i građevina, a izvodili su se staklarski i keramički radovi. Knauf su se ploče postavljale u svlačionica i dvorani, a montirala se i nosiva konstrukcija semafora u dvorani. Radilo se i na vodovodu i kanalizaciji, a započelo se i s ugradnjom sanitarnog

zeće, kako bi netko mogao pomisliti, već „građevinarstvo i proizvodnja“. Unatoč opravdanim kašnjenjima, a opći je dojam da su rokovi ionako

Pogled na istočno i južno pročelje

bili vrlo nategnuti, kvalitetom su izvedenih radova vrlo zadovoljni i predstavnik investitora i nadzorni inženjeri Srđan Superina, dipl. ing. građ., i Ivica Mršić, dip. ing. građ.

Nazočnost projekatana iskoristili smo za nekoliko novih informacija. Projekt kao glavna projektantica pot-

ne opreme. Pred završetkom bilo je postavljanje sustava protupožarne zaštite u garaže, a počela je i montaža dizala u jednom stubištu.

Zaključujući razgovor s ing. Svetličićem, u koji je aktivno bio uključen i ing. Mladenović, doznali smo da je trenutačno na gradilištu gotovo 150 radnika, uglavnom iz kooperantskih tvrtki, a za najvećih je radova na gradilištu kadšto bilo i do 300 radnika. Inače valja dodati kako kratica u nazivu tvrtke *GP Krk* ne znači građevinsko podu-

Uređivanje trga tijekom posjeta gradilištu

pisuje mlada arhitektica Paula Kukuljica kojoj je to prvi takav veliki projekt. U projektiranje je uključena još od izrade idejnoga rješenja 2004., a suradnici su joj, uz Silvija Novaka koji je također sudjelovao u razgovoru, bili još arhitekti Saša Begović, Marko Dobrović, Tatjana Grozdanić

Begović i Zvonimir Marčić. Sada kada se već približava konačan završetak toga velikoga kompleksa glavna projektantica i nije posebno

UPI-2M d.o.o. iz Zagreba, a da je radioničke nacрте za čeličnu konstrukciju izradio mr. sc. Edo Heme-rich, dipl. ing. građ., iz Zagreba.

izgradnju športskih i drugih građevina donijelo je Gradsko vijeće na sjednici održanoj 19. travnja 2007. U tvrtki su danas 43 zaposlenika, a poput svih ostalih tvrtki ima skupštinu, nadzorni odbor i upravu. Skupština ima 7 članova koje predlaže osnivač, a sačinjavaju je 5 predstavnika Gradskog vijeća i dva zaposlenika gradske uprave. Nadzorni odbor ima pet članova, od kojih 3 predlaže Gradsko poglavarstvo, a po jednog Riječki sportski savez i *Rijeka sport* i na čelu mu je riječka športska legenda Luciano Sušan. U upravi je samo direktor Zlatan Hreljac.

Rijeka sport, informirao nas je naš sugovornik, trenutno upravlja s 11 građevina: bazenima *Kantrida*, dvoranom *Mladosti*, dvoranom *Dinko*

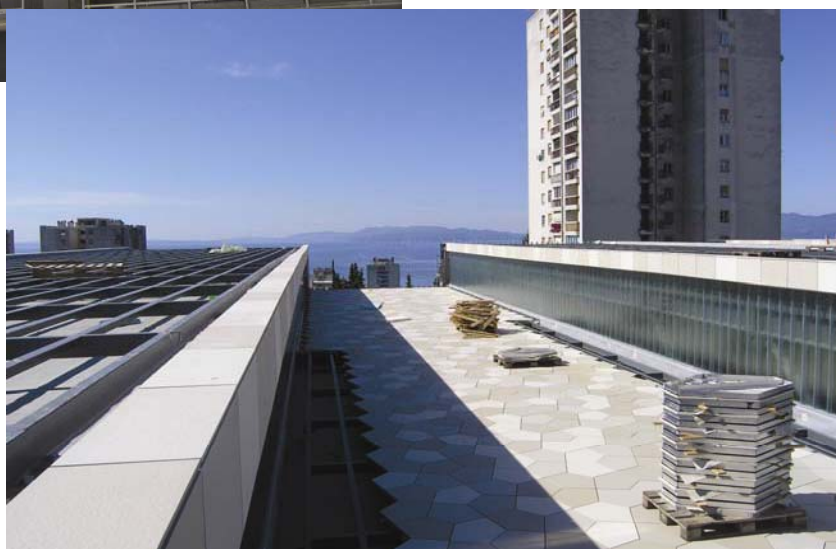

Podgled odozdo na krovnu konstrukciju

uzbuđena jer sve traje punih pet godina. S kolegom Novakom na ovom kompleksu obavlja i projektantski nadzor. Glavna je značajka cijeloga projekta bilo njegovo uklapanje u zadani prostor, pa su stoga sva sjeverna i južna pročelja i krovovi obloženi keramikom koja se nalazi i na trgovima, a sva su istočna i zapadna pročelja ostakljena i opremljena posebnim izolacijskim staklom (linit) na čeličnoj potkonstrukciji.

Za pronalazak odgovarajuće keramike za vanjske zidove, krovove i trgove trebalo im je nekoliko mjeseci. Na kraju su se odlučili za proizvode tvrtke *Florim Ceramiche S.p.A.* iz Fiorana pokraj Modene u Italiji. Sve su te ploče, koje inače podsjećaju na kamen u dvije nijanse, izrađene u obliku nepravilnoga peterokuta prema priloženom nacrtu.

Od arhitekata iz tvrtke *3LHD* doznali smo da je pri izradi glavnog projekta bilo mnogo suradnika, da je projektant konstrukcije Berislav Medić, dipl. ing. građ., iz tvrtke

Radovi na krovu dvorane pred završetkom

Razgovor s investitorom

Centar Zamet gradi se prema posebnom i nešto slabije poznatom modelu financiranja – tzv. projektnom financiranju. To je i bio razlog da u sjedištu *Rijeka sporta* d.o.o., smještenoga na suprotnoj strani grada, u dvorani *Mladosti* na Trsatu, potražimo direktora Zlatana Hreljca, dipl. ing. građ. *Rijeka sport* je trgovačko društvo u stopostotnom vlasništvu Grada Rijeke, a odluku za osnivanje te tvrtke za upravljanje, održavanje i

Lukarić, SRC-ima *Belveder*, *Mlaka* i 3. maj, nogometnim igralištima *Podmurvice* i *Krimeja*, stadionom *Kantrida*, boćarskim centrom *Podvežica* te Astronomskim centrom *Rijeka*. Osim *Centra Zamet* u gradnji je i Atletska dvorana *Kantrida*, za koju vjeruje da će biti završena do kraja godine, a pristupaju i obnovi travnjaka stadiona *Kantrida* te posljednjoj, petoj fazi izgradnje *Bazena Kantrida*, zapravo gradnji bazena za skokove u vodu. Zapravo na toj su složenoj

građevini radili sve poslove 3. i 4. faze izgradnje.

Centar Zamet gradi se tzv. projekt-nim financiranjem ponajprije stoga što je to za grad najpovoljnije, ali i zato što se prema našim zakonskim rješenjima građevina ne može dobiti na *lizing*, poput, primjerice, automobila. Stoga se u ovom tipu financiranja gradnje, koji u svijetu nije neka posebna novost iako se više rabi u financiranju privatnih projekata, formira jedna posebna tvrtka koja uz pomoć nekog investicijskog fonda izgradi predviđenu građevinu i ona se potom daje u najam tvrtki kojom upravlja i fondu otplaćuje zajam i najam kroz ugovorom određeni rok.

U ovom su se slučaju, nakon javnog natječaja za društva koje će prema modelu projektnog financiranja financirati izgradnju, između dviju ponuda opredijelili za ponudu tvrtke *S Immorent Leasing International Holding* d.o.o. iz Zagreba koja je jamčila da će *Centar* izgraditi za 152 milijuna kuna (22,1 milijun eura) bez PDV-a. Obveza je ponuđača bila u tome da navede i tvrtku za izvođenje građevinskih radova. Nakon toga su se zajednički udružili *S Immorent Leasing International Holding*, *GP Krk*, *IGH*, *3LHD*, Grad Rijeka, *Rijeka sport* i *Immorent Bank GmbH* iz Beča da izgrade cjelokupni *Centar Zamet* i da ga predaju u najam *Rijeka sportu* koji će zajam i najam otplaćivati tijekom 25 godina. Vjeruju da će cjelokupni iznos najma uspjeti namiriti iz iskorištavanja dvorane i trgovačko-uslužnih prostora. Uostalom na očekivanoj se dobiti od izgrađene građevine i zasniva model projektnog financiranja. Cijeli se kompleks gradi prema sustavu „ključ u ruke“, a financijer sve sudionike u gradnji isplaćuje shodno njihovom udjelu. U Gradu i u *Rijeka sportu* su uvjereni da su s ovim modelom izgradnje prošli vrlo povoljno, posebno kada se pogledaju cijene prema kojima su se u posljednje vrijeme u nas gradile športske dvo-

rane. Izgradnja će dvorane na kraju stajati približno 90 milijuna kuna (ostali se troškovi odnose na druge sadržaje), a to je zaista vrlo povoljno za tako veliku dvoranu. No da ne bi bilo zabune, iako to nismo čuli od direktora *Rijeka sporta*, cijena od 152 milijuna kuna nije sve što će se tijekom 25 godina platiti. Riječ je naime o pravom *lizingu*, pa će stoga cijena cjelokupnoga najma iznositi 360 milijuna kuna, barem je tako izjavio gradonačelnik Vojko Obersnel pri jednom posjetu gradilištu.

Novi astronomski centar u Rijeci

Ing. Hreljac često mora odgovarati na pitanje zašto u dvorani nije predviđeno više gledalaca, ali upravo na iskustvu dvorane *Mladosti* na Trsatu drži da je to nepotrebno, posebno stoga što i ta dvorana zjapi prazna i kod značajnijih športskih događanja. Što se tiče kašnjenja završetka radova razumije probleme izvođača i uvjeren je da će sve biti u uporabi 1. rujna 2009. Pritom je sretna okolnost što se Rijeka kao grad ne računa u turističko područje, pa ne trebaju prekidati građevinske radove tijekom turističke sezone.

Upravo se pripremaju i za rekonstrukciju dvorane *Dinko Lukarić* na Kozali, a ing. Hreljac posebno je ponosan na novi atletski kompleks na Kantridi koji će se sastojati od atletske dvorane i atletskog kluba, a spa-

jat će ih most smješten iznad novoga javnog stubišta. U poslovima gradnje i održavanja zaposlenici *Rijeka sporta* brinu se o provedbi natječaja u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi i o kvaliteti projektne dokumentacije, ali i dijelom nadziru obavljanje radova. Praktički rade sve poslove vezane za športske objekte.

Postoje i planovi da se im se djelovanje znatno proširi pa se, primjerice, spominje i preuzimanje skijališta na Platku koje bi najprije rekonstru-

irali, a potom primjereno održavali. Uostalom vjerojatno će im se poslovi proširiti i na građevine koje nisu povezane sa športskim ili rekreativnim sadržajima. Tako su upravo dovršili gradnju Astronomskog centra *Rijeka*, jedne ponajprije znanstvene, obrazovne, ali i turističke ustanove. U taj su *Centar* uložili vlastitih 12,5 milijuna kuna, a neobično ga veseli što je dovršetkom i opremanjem te građevine Rijeka dobila najsuvremeniju zvjezdarnicu i najbolji planetarij u zemlji, što osobito veseli školarce, ali i turiste.

Na inzistiranje srdačnoga ing. Zlatana Hreljca posjetili smo i novi astronomski centar koji je otvoren u ožujku ove godine. Riječ je o preuređenom talijanskom bunkeru iz 1941. smještenom na brdskom grebenu usred

gradskog parka Sveti križ s prekrasnim pogledom na Riječki zaljev i brdovito zaleđe. Tu je donedavno bila samo zvjezdarnica, a sadašnji je astronomski centar namijenjen obrazovnim, znanstvenim, rekreativnim, komercijalnim i svečanim programima. Barem nam je tako objasnila ljubazna voditeljica Andrea Cvitan koja nas je provela kroz sve sadržaje toga zdanja u kojemu su izložbeni prostori, računalne radionice, opservatoriji i mnogi drugi sadržaji. Korisnici će imati prigodu da gotovo istodobno pogledaju digitalnu simulaciju svemira u planetariju, a potom i iz teleskopa zvjezdarnice.

Astronomski je centar također izgradio GP *Krk*, a projekt Arhitektonsko-građevinski atelje d.o.o. iz Rijeke s cijelim timom projektanata na čelu s Vladom Bralićem, dipl. ing. arh.

Zaključak

Posjet gradilištu *Centra Zamet* u Rijeci ispunio nas je posebnim zadovoljstvom jer je uočljivo da se radi o kompleksu koji se gradi vrlo pomno i kvalitetno i da se vodi briga o svakom pa i najmanjem detalju. Isto se tako odmah vidi da unatoč sveopćoj krizi nema nikakve posebne štedljivosti koja bi mogla utjecati na konačni izgled ili funkcionalnost te višenamjenske građevine.

Nema nikakve sumnje da će novi centar, koji se inače izvrsno uklopio u okoliš, postati pravo mjesto za okupljanje i druženje i da će ga prihvatiti stanovnici Zameta koji su prema nekim istraživanjima demografski najmlađi dio stanovništva Rijeke. Velika će dvorana nesumnjivo poslužiti i za mnoga okupljanja,

posebno za nastupe zvončara, ali i nadaleko poznatih grupa maškara.

Dvorana će sasvim sigurno za nastupe i treninge poslužiti i rukometnom klubu *Zamet* koji napokon dobiva i primjerene prostore na području na kojem je i nastao. Bila bi prava šteta, a pomalo i ironija, da klub koji je nesumnjivo mnogo učinio za razvoj toga športa u gradu i regiji dobije dvoranu kojom se zbog opće financijske krize neće moći koristiti. Naime, o velikoj financijskoj krizi toga kluba bilo je u posljednje vrijeme govora u sredstvima javnog priopćavanja.

Branko Nadilo

Fotografije:
arhivi investitora i projektanta
te B. Nadilo